

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Prezident İlham Əliyev dəfələrlə qeyd edib ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdəki doğma kənd və şəhərlərinə qayıdan insanlar üçün ən yaxşı həyat şəraiti yaradılacaq. Çünki bu insanlar uzun illər məcburi köçkün həyatı yaşayaraq çətinliklərə dözmüş, yurd həsrəti çəkmişlər.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur: yurdum, yuvam...

Təsadüfi deyil ki, "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"nda da bu məsələ diqqət mərkəzindədir. Belə ki, həmin sənəddə fəaliyyət istiqamətlərindən biri kimi yaşayış məntəqələrinin kommunal və rabitə xidmətləri ilə təmin edilməsi müəyyənləşdirilib.

Kommunal xidmətlər dedikdə elektrik enerjisi, qaz, istilik və isti su, içməli su təchizatı, tullantı sularının axıdılması və təmizlənməsi, yağış sularının idarə olunması nəzərdə tutulur. I Dövlət Proqramı çərçivəsində Ağdam, Füzuli, Şuşa, Xocavənd, Zəngilan, Kəlbəcər, Laçın, Qubadlı, Cəbrayıl, Tərtər və Xocalı rayonlarında inşa ediləcək 34500 mənzilin və fərdi yaşayış evinin ha-

mı bu kommunal, eləcə də rabitə xidmətləri ilə təmin olunacaq. Qeyd edək ki, indiyədək Cəbrayıl rayonunda olan dövlət obyektlərinin, Şuşa şəhərinin və yaxın ərazilərinin elektrik enerjisi ilə təmin olunması icra edilib. "Azərişiq" ASC tərəfindən, eləcə də Tərtər rayonu, Suqovuşan qəsəbəsi və ətraf ərazilər, Zəngilan rayonu və yaxın əraziləri elektrik enerjisi ilə təmin olunub. Elektrik təchizatı icra edilən ərazilər və obyektlər sırasına Qubadlı və Zəngilan rayonları, Xocavənd rayonunda tikintisi planlaşdırılan kompleks, Kəlbəcər rayonunda hərbi hissələr, Laçın rayonunda yerləşən dövlət əhəmiyyətli obyektlər də var.

Proqramda işğaldan azad edilmiş ərazilərin qaz təchizatı məqsədilə 2022-2026-cı illərdə geniş işlərin görülməsi, yəni paylayıcı şəbəkənin

qurulması nəzərdə tutulub. Bunun üçün SOCAR (Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti), Energetika, İqtisadiyyat, Fövqəladə Hallar nazirlikləri, Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi, Yerli icra hakimiyyəti orqanları, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Nümayəndəliyi, Şuşa Şəhər Dövlət Qoruğu İdarəsi Ərazi planlaşdırma sənədlərinə uyğun olaraq layihələndirmə işlərini həyata keçirəcəklər. Şuşa, Xocavənd, Ağdam, Füzuli, Zəngilan, Kəlbəcər, Laçın, Qubadlı, Cəbrayıl, Tərtər və Xocalı rayonlarının yaşayış məntəqələrində qazpaylayıcı şəbəkənin qurulması kommunal xidmətlər sırasında önəmli yer tutur.

Sözgedən dövrdə istilik və isti su təchizatı şəbəkələrinin qurulması vacib məsələlərdən olacaq. Bununla

bağlı da planlaşdırma sənədlərinə uyğun şəkildə layihələndirmə işləri aparılacaq. Xatırladaq ki, Şuşa şəhərində müvafiq binaların isitmə və isti su ilə təmin edilməsi üçün qazanxanaların və binadaxili sistemlərin quraşdırılması artıq icra edilib. Yəni rayonda qazanxana və istilik məntəqəsi tikilib, müxtəlif təyinatlı binalarda məhəllədaxili və binadaxili istilik və isti su təchizatı sistemləri qurulub.

Proqramda eləcə də içməli su təchizatı, tullantı sularının axıdılması və təmizlənməsi, yağış sularının idarə olunması şəbəkələrinin qurulması nəzərdə tutulub. Göstərilən zaman çərçivəsində 33 yaşayış məntəqəsində müvafiq şəbəkələrin tikintisinin başa çatdırılması, əlavə 57 yaşayış məntəqəsində müvafiq şəbəkələrin layihələndirilməsi və tikintisi işlərinə başlanılması, 97 yaşayış məntəqəsində müvafiq şəbəkələrin layihələndirilməsi və tikintisi işlərinin başa çatdırılması planlaşdırılır.

Rabitə xidmətlərinin (telefon, internet, multimedia) təşkili üçün də layihələndirmə işləri həyata keçiriləcək. Şuşa şəhəri və Zəngilan rayonunun Ağal kəndi bu xidmətlərlə artıq təmin olunublar. Şuşa və Bakı şəhərləri arasında sabit telefon rabitəsi bərpa edilib, şəhərdaxili rabitə şəbəkəsinin yenidən qurulması işlərinə başlanılıb, abunəçilər yüksək sürətli internet və telefon xidmətləri ilə təmin olunub. Zəngilan rayonunun Ağal kəndində fərdi evlər və qeyri-əhali kateqoriyalı

abunəçilər telefonla və internetlə təmin olunub.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə hazırda sözügedən istiqamətlərdə planlı şəkildə genişmiqyaslı işlər gedir. Düşmən üzərində böyük qələbəmizdən cəmi iki il keçməsinə baxmayaraq, indiyədək görülmüş işlər də həcminə görə heyrət doğurur. Belə ki, indiyədək strateji obyektlərin elektrikle təchizatı üçün hava xətləri çəkilib, KTM (Komplekt Transformator Məntəqələri) quraşdırılaraq gərginlik verilib. Kəlbəcər rayonu ərazisində dövlət sərhədi elektrik enerjisi ilə təmin olunub. "Güləbird" SES-dən Laçın dəhlizində olan hissədə 35 kV-luq birdövrəli hava xətti bərpa edilib. Laçın dəhlizində 10 kilometr məsafədə 35 kV-luq universal ÖİN (özünüdaşıyan izolyasiyalı naqillər) kabel xətti çəkilib. Bir sıra yaşayış yerlərində ÖİN xətti çəkilib və KTM quraşdırılıb. 10 kV-luq elektrik verilişi xətti çəkilib. Hərəkül kəndində yerləşən 35/10 kV-luq yarımstansiyadan Hadrut qəsəbəsindəki 35/10 kV-luq yarımstansiya qədər hava xətti bərpa edilib və Hadrut qəsəbəsində yerləşən strateji obyektlər elektrik enerjisi ilə təmin olunub. Cəbrayıl rayonunun İran İslam Respublikası ilə sərhədində Sərhəd Qoşunları zastavalarının elektrik təchizatı üçün 10/0,4 kV-luq 2 ədəd güc transformatoru quraşdırılıb. 35/0,4 kV-luq 4 ədəd yarımstansiya tikilib, avadanlıqların quraşdırılması və 35 kV-luq ikidövr-

rəli əlaqələndirici kabel xətlərinin çəkilməsi təmin edilib. Qazanxanaların, icra hakimiyyəti binasının və 5 yaşayış binasının istilik elektrik təchizatı qarşılıb.

Görülmüş işlərə həmçinin "Şükürbəyli" yarımstansiyasından "Hadrut" yarımstansiyasına 35 kV-luq 27 kilometr uzunluğunda elektrik veriliş xətti çəkilişi də daxildir. "Hadrut"- "Qırmızı Bazar" mövcud birdövrəli hava xəttinin Hadrut qəsəbəsindən Zoğalbulaq kəndinə qədər 12,7 kilometr uzunluğunda hissəsi əsaslı təmir edilib. Şuşa Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzi istifadəyə verilib. 35/10 kV-luq "Suqovuşan" yarımstansiyası tikilib, 110/35/10 kV-luq "Tərtər" yarımstansiyasından müasir tipli 35 kV-luq özünüdaşıyan izolyasiyalı naqillər elektrik veriliş xətti çəkilib. Strateji əhəmiyyətli obyektlər elektrik enerjisi ilə təmin olunub.

İndiyədək eləcə də beynəlxalq hava limanına 11 kilometr uzunluğunda ikidövrəli ÖİN elektrik veriliş xətti çəkilib, ərazidə transformator məntəqəsində avadanlıqlar quraşdırılıb. Ağal kəndinin xarici elektrik təchizatı üçün Zəngilan 110/35/10 yarımstansiyasından 18 kilometr uzunluğunda ikidövrəli ÖİN elektrik veriliş xətti çəkilib. 400 kVA gücündə KTM quraşdırılıb. 13 kilometr uzunluğunda ÖİN xətti çəkilib və 1000 kVA gücündə KTM quraşdırılıb, Hadrut qəsəbəsində 35 kV-luq yarımstansiya tikilib. "Güləbird" stansiyasında 35/10 kV-luq yeni transformator quraşdırılıb. Qubadlı rayonuna 28 kilometr, Zəngilan rayonuna xəttin davamı olaraq 18 kilometr uzunluğunda elektrik veriliş xətti çəkilib.

Görüləcək işlər çoxdur. Lakin qısa müddətdə həyata keçirilən böyük quruculuq-bərpa işləri göstərir ki, nəzərdə tutulanlar da yüksək səviyyədə gerçəkləşəcək.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"